

הפחתת הסתדקויות בשזיף 2007

רפי שטרן, שמעון אנטמן, משה עגיב

מבוא

בזני שזיף שונים, ובעיקר בשזיף המאוחר בלק-ג'ים, קיימת תופעה של הסתדקויות באזור הפיטם. למרות שהנזקים נראים בעיקר לקראת הקטיפ (אוקטובר), נראה שהנזק מתרחש בשלב מוקדם יותר של התפתחות הפרי (מאי-יוני). במטרה להפחית את הנזק הועלה רעיון לרסס באוקסינים במהלך התקשות הגלעין כדי להגביר את האלסטיות של דופן התא, וע"י כך אולי למנוע, או לפחות להפחית, את ההסתדקויות שקורות מאוחר יותר תוך כדי גדילת הפרי ומתיחת קליפתו. ב-2005, במהלך ניסיונות להגדלת זני שזיף שונים ע"י אוקסינים, ניתן היה להתרשם שבעצים מטופלים להגדלת פרי היו פחות הסתדקויות במהלך הקטיפ. ב-2006 קיבלנו רמז לתוצאה חיובית, אך מאחר ורוב הפרי, בעיקר הגדול, ניגנב לקראת הקטיפ – לא יכולנו להיות בטוחים בתוצאות.

המטרה

הפחתת הסתדקויות בפרי

חומרים ושיטות

הניסוי נערך על עצי שזיף מזן בלק-ג'ים בחוות המטעים בחולה. נבחנו 2 אוקסינים (פואור ואמיגו) בריכוזים שהצביעו בעבר על פוטנציאל להגדלת פרי כאשר ניתנו באותו מועד (שלב התקשות הגלעין = 14/5/07).

הטיפול שניתנו

1. פואור 25 ח"מ ח"פ
2. אמיגו 0.3% תכשיר
3. ביקורת

הטיפולים ניתנו בעזרת מרסס רובים, בנפח של כ-3 ליטר/עץ, במבנה ניסוי של בלוקים באקראי – 6 חזרות לטיפול, עץ אחד לחזרה. הפרי היה אמור להבחן כמו ב-2006 – לפי 4 דרגות נזק (0=פרי נקי, 1=סדק קל מאוד של 1 ס"מ, 2=סדק בינוני של עד 3 ס"מ, 3=סדקים קשים – פרי לא ראוי לשיווק). בפועל, הפרי נקטף מוקדם מדי (6/9/07), לפני הבשלתו המלאה ולפני הגעתו לגודל הסופי. כתוצאה מכך היו מעט מאוד סדקים בפרי, והם לא עברו את דרגת הנזק הראשונה (סדק קל מאוד של 4 ס"מ).

תוצאות

השפעת טיפולי אוקסין על שיעור הפחתת הסתדקויות בפרי מסה"כ היבול לעץ (1 ס"מ סדק),
על היבול הכללי לעץ ועל התפלגות גודל הפרי.

פירות סדוקים (%)	יבול (ק"ג/עץ)			טיפול
	גדול (<50)	קטן (>45)	כללי	
8.6	11.5	21.8	33.3	ביקורת
17.1	15.7	16.1	31.8	פואור
14.6	19.4	15.8	35.1	אמיגו
ל.מ.	ל.מ.	ל.מ.	ל.מ.	מובהקות

מהתוצאות המוצגות עולה כי שיעור הפירות הסדוקים (בעלי דרגת נזק קלה) גבוה יותר בפירות המטופלים בהשוואה לביקורת, אם כי ללא הבדל מובהק. יתכן כי הסיבה העיקרית לכך היא גודל הפרי. הפירות המטופלים באוקסינים השונים הרבה יותר גדולים, כצפוי מניסויים קודמים, וכתוצאה מכך הפרי נמתח יותר ונסדק. נראה כי אילו היינו מחכים למועד הקטיפה האופטימלי (חודש מאוחר יותר) הפרי היה מגיע לגודלו הסופי (ולצבעו האופייני), ושיעור הפרי הסדוק, כמו גם עוצמתו (דרגת נזק 3) היו עולים בהרבה ואף עוברים את אלו שבביקורת.

לסיכום, אם רוצים להמשיך בניסוי יש לדאוג שהקטיפה יתבצע במועד הנכון. עד אז אי אפשר להסיק מסקנות.